

การนำนโยบายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติ : ศึกษากรณี
องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรสาคร

**IMPLEMENTATION OF THE PROMOTING AND MAINTAINING
ENVIRONMENTAL QUALITY POLICY : A CASE STUDY OF
SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION
IN SAMUT SAKHON PROVINCE**

เรือโทอุกฤษฏ์ ชาวแพรกน้อย¹

Mr.Urkit Chaopraeknoi

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศึกษาถึง (1) ระดับความสำเร็จในการนำนโยบายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติ (2) ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการนำนโยบายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติ (3) ปัญหาและอุปสรรคในการนำนโยบายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติ และ (4) ค้นหาแนวทางที่เหมาะสมเพื่อเสริมสร้างความสำเร็จในการนำนโยบายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรสาคร ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการวิจัยเชิงผสม โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพร่วมกัน เพื่อให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ในแต่ละข้อ สำหรับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณคือ 1) เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 294 คน และ 2) ตัวแทนของแต่ละครัวเรือน จำนวน 300 คน สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพสามารถแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกได้เป็น 3 กลุ่มได้แก่ (1) กลุ่มคณะผู้บริหาร จำนวน 8 คน (2) กลุ่มข้าราชการ จำนวน 8 คน และ (3) กลุ่มพนักงานจ้าง จำนวน 8 คน

1. ความสำเร็จในการนำนโยบายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรสาครอยู่ในระดับปานกลาง โดยยุทธศาสตร์ที่ 6 : การ

¹ ปรัชญาวุฒิปบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

พัฒนาคนและสังคมให้มีสำนึกรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมมีระดับความสำเร็จสูงสุด ส่วนยุทธศาสตร์ที่ 5 : การเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติมีระดับความสำเร็จต่ำที่สุด โดยในประเด็นตัวชี้วัดความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติที่ได้ค่าคะแนนสูงสุดคือ ด้านผลผลิตของนโยบาย ส่วนด้านการบรรลุเป้าหมายของนโยบายได้รับค่าคะแนนน้อยที่สุด

2. ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการนำนโยบายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติมากที่สุดคือ ด้านวัฒนธรรมองค์กร ส่วนด้านภาวะผู้นำ ส่งผลต่อการนำนโยบายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติน้อยที่สุด

3. ปัญหาและอุปสรรคในการนำนโยบายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติ ได้แก่ (1) การขาดจิตสำนึกสาธารณะในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของภาคส่วนต่างๆ (2) ปัญหาทางด้านนโยบาย และ (3) ปัญหาด้านการบริหารจัดการ ส่วนแนวทางที่เหมาะสมเพื่อเสริมสร้างความสำเร็จในการนำนโยบายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติ ได้แก่ (1) เร่งสร้างจิตสำนึกให้ทุกภาคส่วน (2) เสริมสร้างการมีส่วนร่วม (3) เตรียมความพร้อมทางทรัพยากรในการดำเนินงานให้เพียงพอ (4) ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งเครือข่ายด้านสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น และ(5) ประชาสัมพันธ์และสร้างความเชื่อมั่นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม

4. แนวทางที่เหมาะสมคือ (1) รัฐบาลต้อง (1.1) ให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม (1.2) ปลุกจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้กับประชาชน (1.3) ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ให้รวดเร็ว และทันต่อสถานการณ์ และ (1.4) เสริมสร้างระบบเครือข่ายสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน (2) องค์กรบริหารส่วนตำบลต้อง (2.1) เร่งสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนและภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้เห็นถึงความตั้งใจจริงในการแก้ไขปัญหา (2.2) ให้ความสำคัญกับการดำเนินภารกิจด้านสิ่งแวดล้อม (2.3) ติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง (2.4) สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นการทำงานเป็นทีมและการปรึกษาหารือร่วมกัน (2.5) แสวงหาการสนับสนุนจากภาคส่วนต่างๆ ให้เข้าร่วมในการดำเนินงาน (2.6) จัดเตรียมทรัพยากรทางการบริหารให้เพียงพอกับการดำเนินงาน (2.7) ปรับปรุงโครงสร้างในการทำงานที่เหมาะสมกับการทำงานเป็นทีมและการปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างฝ่ายต่างๆ (2.8) ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์และสร้างความเชื่อมั่นให้กับเจ้าหน้าที่เพื่อเห็นถึงเป้าหมายในการดำเนินงานที่ชัดเจนและต่อเนื่อง ตลอดจนถึงสามารถประพุดิตินให้เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเจ้าหน้าที่ด้วย และ (2.9) มีการพัฒนาระบบการบริหารงานภาครัฐแบบเครือข่ายให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

คำสำคัญ : การนำนโยบายไปปฏิบัติ/สิ่งแวดล้อม/การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ABSTRACT

This research, had the objective of examining (1) Achievement level of the Implementation of policy (2) Management affecting the adoption of policy in order to promote the Environmental Quality Implementation (3) Problems and difficulties in the adoption of policy, and (4) Proper approach to promote the successful implementation of policy and practices of the Subdistrict Administrative Organization in Samut Sakhon Province. This research study used mixed research methods by combining the advantages of quantitative and qualitative research methods together. For quantitative research, the sampling groups were divided into two groups as followed: 1) 294 officers, over 25 locations, of Subdistrict Administrative Organization in Samut Sakorn Province and 2) A group of own household representative about 300 persons. For qualitative research, the sampling groups were divided into 3 groups as followed: (1) A group of senior executives about 8 persons (2) A group of civil servants about 8 persons and (3) A group of temporary employees about 8 persons.

1) The results indicated the Subdistrict Administrative Organization officials and residents had agreed that the level of Success in the adoption of policy to full implementation was classified to be in the range of moderate. While, the 6th strategic plan, development of responsibility to society and environment, was in the highest level of success, the 5th strategic plan, risk management of climate change and natural disasters earned the lowest level of success. Index of Successive policy implementation presented factor of the culture in organization, factor of policy results and factor of policy achievement were highest to lowest scores respectively. The most internal managerial factor affecting the Implementation of The Promoting and Maintaining Environmental Quality Policy was Organization Culture, and leadership had the least affecting the Implementation of The Promoting and Maintaining Environmental Quality Policy.

2) Factors affecting the adoption of the implementation of the promoting and maintaining environmental quality policy As a result, most The Organization Culture . Leadership affect the implementation of the promoting and maintaining environmental quality policy minimum.

3) Problem of the Implementation of The Promoting and Maintaining Environmental Quality Policy were (1) Not aware of promoting and maintaining environmental conservation (2)

Problem of policy and (3) Problem of management .The appropriate method to encourage the Implementation of The Promoting and Maintaining Environmental Quality Policy were (1) Accelerate awareness to all sectors (2) Strengthen and encourage for participation from all sectors (3) Prepare and assure necessary resources are sufficient for the administration (4) Encourage the establishment of local environmental conservation network in community and (5) Advertize and build community confidence on environmental conservation and administration.

4) Suggestions for practices; Subdistrict individuals must (1) Boost confidence of the public and various sectors on problem-solving intention and solutions (2) Focus on the mission and implement all 6 environmental strategies in order to succeed in all aspects (3) Monitor the performance regularly and consistently (4) Build up the culture in organization which mainly focus on the combination of teamwork and consultation to occur in the duty (5) Looking for the government supports from various sectors to fully join the operation (6) Provide universal resources and adequate administrative aspects of operations (7) Strengthen the structure of work which mainly focus on teamwork and consultation interaction with various parties (8) An executive team must have excellent visions and be able to convey their visions and build up the confidence to staff on objectives and ongoing operations, simultaneously behave as a good model to the staff. (9) Have the systematic development of public administration to improve the efficiency of work.

1. บทนำ

ปัจจุบันโลกของเรากำลังประสบกับวิกฤตการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมอย่างกว้างขวางและรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ (ภาวะโลกร้อน และ ฝนกรด) ปัญหามลพิษทางอากาศ หมอกควัน และฝนกรด ปัญหาปรากฏการณ์เรือนกระจก (Green House Effect) ปัญหาปรากฏการณ์เอลนีโญ (El Nino) ปัญหาการละลายของธารน้ำแข็ง และปัญหาภาวะน้ำท่วมใหญ่ในหลาย ๆ ประเทศ ซึ่งล้วนแต่เป็นปัญหาที่จะส่งผลกระทบต่อ และสร้างความเสียหายอย่างใหญ่หลวง ทั้งกับระบบเศรษฐกิจ สังคม และชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ทุกคนอย่างที่ไม่สามารถประเมินค่าได้

สาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมนั้นมีอยู่หลายประการ อาทิ (1) การเพิ่มขึ้นของประชากรและการขยายตัวอย่างรวดเร็วของชุมชนเมือง ทำให้ความต้องการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ประกอบกับการบริหารจัดการที่ไม่มีประสิทธิภาพทำให้ทรัพยากรธรรมชาติที่

เคยอุดมสมบูรณ์ในอดีตมีปริมาณลดลงและอยู่ในสภาพเสื่อมโทรม (2) การพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งก่อให้เกิดการขยายตัวของภาคส่วนต่าง ๆ ที่นอกจากจะส่งผลให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติแล้ว ยังได้ก่อให้เกิดการแพร่กระจายมลพิษ ในขณะที่การบริหารและการจัดการมลพิษที่ผ่านมา ยังไม่สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาล้างได้อย่างมีประสิทธิภาพ (3) การพัฒนาประเทศในระยะที่ผ่านมาไม่ได้ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์แหล่งธรรมชาติ ทำให้ขาดการจัดการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม ขาดการควบคุมการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งกฎหมายและกฎระเบียบที่มีอยู่ไม่เอื้ออำนวยต่อการนำไปปฏิบัติ (4) การพัฒนาและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมยังอยู่ในขอบเขตจำกัด ไม่ครอบคลุมประเด็นปัญหาที่สำคัญและเร่งด่วน รวมทั้งเทคโนโลยียังอยู่ในระดับต้นแบบหรือสาธิต จำเป็นต้องขยายขอบข่ายงานศึกษาวิจัยเพื่อการพัฒนาและส่งเสริมการนำเทคโนโลยีที่มีอยู่แล้วไปใช้ให้บังเกิดผลอย่างกว้างขวาง และ(5) การไม่สามารถเสริมสร้างให้ประชาชนเกิดความตระหนัก มีทักษะ มีส่วนร่วมคิดและร่วมทำ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาล้างแวดล้อม รวมไปถึงขาดการประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรเอกชน หน่วยงานในท้องถิ่น และประชาชนที่มีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง เป็นต้น (สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2554, ออนไลน์)

ทุกรัฐบาลต่างก็ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมมาโดยตลอด และมีความพยายามที่จะใช้กระบวนการนโยบายสาธารณะ (Public Policy Process) มาเป็นเครื่องมือในการกำหนดทิศทางและแนวทางในการดำเนินการแก้ไขปัญหาล้างแวดล้อม โดยได้มีการกำหนดเป็นนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ โดยมีความมุ่งหมายที่จะให้มีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติให้ควบคู่ไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม อันจะยังผลให้การพัฒนาประเทศเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและเสริมสร้างคุณภาพแห่งชีวิตของประชาชน แต่เนื่องด้วยลักษณะงานในการแก้ไขปัญหาล้างสิ่งแวดล้อม จำเป็นต้องใช้เวลาและอาศัยความต่อเนื่องในการดำเนินงานจึงจะสัมฤทธิ์ผล โดยแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2555 - 2559 ยังมุ่งเน้นแนวทางการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนกลุ่มต่าง ๆ สามารถเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างเท่าเทียมกัน และกำหนดมาตรการสร้างภูมิคุ้มกันต่อความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติ เพื่อเตรียมความพร้อมในการเผชิญกับปัญหาความผันผวนจากผลของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การปรับฐานการผลิตและการบริโภคให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ยุทธศาสตร์ที่ 2 การอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่ง

ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ 3 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อเสริมสร้างธรรมาภิบาล ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับประชาชนในทุกระดับ ยุทธศาสตร์ที่ 5 การเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติ และยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาคนและสังคมให้มีสำนึกรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม เป็นนโยบายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่หน่วยงานทางปกครองในทุกๆระดับ จะต้องยึดถือเป็นแนวทางในการจัดการกิจหรือกิจกรรมต่างๆ ให้สอดคล้องกับเป้าหมายและแผนงานของแต่ละยุทธศาสตร์ โดยเฉพาะองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่หลักในการจัดทำและส่งมอบบริการสาธารณะต่างๆ ให้กับประชาชนในท้องถิ่นในด้านต่างๆ ซึ่งภารกิจด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการแบ่งกลุ่มภารกิจต่างๆ ดังนี้ (1) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การคุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาป่า (2) การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ และ (3) การดูแลรักษาที่สาธารณะให้เหมาะสมกับบริบทและสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นของตน

จังหวัดสมุทรสาครกำลังประสบกับปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมอย่างมาก เนื่องจากอยู่ในเขตควบคุมมลพิษ เป็นเมืองชายทะเลและแม่น้ำ มีแม่น้ำท่าจีนเป็นแม่น้ำสายหลัก มีคลองสาขาประมาณ 170 คลอง มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว เนื่องจากเป็นจังหวัดที่รองรับความเจริญและการขยายตัวจากกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคอุตสาหกรรมและชุมชนซึ่งมีอัตราการขยายตัวที่สูงมาก เป็นแหล่งอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารทะเลซึ่งเปรียบเสมือนครัวของโลกจึงส่งผลทำให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสูงมาก มีการอพยพแรงงานต่างดาวเข้ามาสู่ภาคอุตสาหกรรมจำนวนมาก ทำให้การอุปโภคและบริโภคเพิ่มสูงขึ้น เป็นเหตุให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมมาก ปรากฏการณ์ดังกล่าวล้วนแต่ก่อให้เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมต่างๆ ตามมา และมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น จนขณะนี้อาจกล่าวได้ว่าอยู่ในขั้นวิกฤตแล้ว ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในจังหวัดสมุทรสาคร ยังส่งผลกระทบต่อในด้านอื่นๆ ตามมาอีกมากมาย ทั้งในด้านสภาพสังคม คุณภาพชีวิต รวมถึงลูกหลานจนกลายเป็นปัญหาความขัดแย้งระหว่างประชาชนในท้องถิ่นกับภาคส่วนต่างๆ และรุนแรงถึงขั้นเกิดเป็นปัญหาอาชญากรรมต่างๆ ตามมา และข้อมูลจากสำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาครได้แสดงให้เห็นว่า ในช่วงตั้งแต่เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2554 - เดือนเมษายน พ.ศ. 2555 มีปัญหาการร้องเรียนของประชาชนและกลุ่มต่าง ๆ ที่มีต่อหน่วยงานทางปกครองของจังหวัดสมุทรสาครในทุกๆระดับที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรวมมากกว่า 200 เรื่อง และมูลค่าความเสียหายรวมกันมากกว่า 2,000 ล้านบาท (สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัด

สมุทรสาคร, 2555) จังหวัดสมุทรสาครได้มอบหมายให้สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่งดำเนินการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งเน้นไปที่การระดมความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งภาคราชการ ภาคเอกชน และภาคประชาชน โดยเน้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่สนับสนุนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยบูรณาการแผนงาน โครงการ และงบประมาณ นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญต่อความร่วมมือของประชาชน โดยเน้นการปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนตระหนักในการแก้ไขปัญหาและส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมในจังหวัด (สำนักข่าวสมุทรสาคร, 2012, ออนไลน์)

องค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับมอบหมายและถูกคาดหวังให้เป็นหน่วยงานหลักในการแก้ไขปัญหา และดำเนินการกิจด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้บรรลุผลตามเป้าหมายของนโยบายที่ได้กำหนดเอาไว้ดังที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความ สนใจที่จะศึกษาถึงระดับความสำเร็จในการนำนโยบายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรสาครทั้ง 25 แห่ง เพื่อนำข้อมูลและองค์ความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการแสวงหาแนวทางในการบริหารงานที่เหมาะสมในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรสาคร ได้อย่างสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพปัญหาสภาพสังคม และความ ต้องการของท้องถิ่น อันจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนในท้องถิ่นนั่นเอง

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จในการนำนโยบายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรสาคร
- 2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการนำนโยบายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรสาคร
- 2.3 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการนำนโยบายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรสาคร
- 2.4 เพื่อค้นหาแนวทางที่เหมาะสม เพื่อเสริมสร้างความสำเร็จในการนำนโยบายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรสาคร

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 **วิธีการศึกษาวิจัย** การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยเชิงผสม (Mixed Methods Research) โดยนำวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative

Research) เข้ามาใช้ในการศึกษาวิจัยด้วยหลักผสมผสานอย่างเท่าเทียมกัน (Equivalent Status Design) โดยเป็นไปตามลำดับ กล่าวคือ ทำการวิจัยเชิงปริมาณก่อนเพื่อให้ได้โครงสร้างในภาพกว้างของชุดตัวแปรที่ส่งผลต่อกัน จากนั้นจึงใช้การวิจัยเชิงคุณภาพสำหรับเจาะลึกในประเด็นที่น่าสนใจ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่นำเชื่อถือและมีน้ำหนักในการนำข้อมูลไปสู่การวิเคราะห์ เพิ่มมากยิ่งขึ้น

3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการนำนโยบายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติของ อบต. จำนวน 6 ปัจจัย ได้แก่ (1) ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร (2) ปัจจัยด้านนโยบายขององค์กร (3) ปัจจัยด้านทรัพยากรทางการบริหาร (4) ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กร (5) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ และ (6) ปัจจัยด้านการบริหารงานภาครัฐแบบเครือข่าย และศึกษาถึงความสำเร็จในการนำนโยบายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติขององค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรสาคร ตามแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2555 – 2559

3.3 ขอบเขตด้านประชากร ทำการศึกษาจากเจ้าหน้าที่ของ อบต. และตัวแทนของแต่ละครัวเรือนในจังหวัดสมุทรสาคร

3.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา ผู้ศึกษาวิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการศึกษารวม 1 ปี 10 เดือน

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

4.1 ได้รับรู้ข้อมูลที่ถูกต้องทั้งในภาพกว้างและในเชิงลึกเกี่ยวกับความสำเร็จในการนำนโยบายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติ รวมถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการนำนโยบายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติของ อบต. ในจังหวัดสมุทรสาคร

4.2 นำผลของการศึกษาที่ได้ไปสู่การพัฒนา การปรับปรุง พร้อมกำหนดแนวทางที่เหมาะสมในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติของ อบต. ในจังหวัดสมุทรสาครสืบต่อไป

4.3 นำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการศึกษาต่อ และเพื่อนำไปสู่การประยุกต์ใช้ที่เหมาะสม และเพื่อเป็นประโยชน์แก่นักวิชาการ นักศึกษา และบุคคลทั่วไปที่สนใจ ต้องการนำข้อค้นพบจากการศึกษาวิจัยไปพัฒนาต่อขยายต่อไป

5. ผลการวิจัย

5.1 ระดับความสำเร็จในการนำนโยบายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติของ อบต. ในจังหวัดสมุทรสาคร ผลการศึกษาเชิงปริมาณพบว่า ทั้งเจ้าหน้าที่ของ อบต. และตัวแทนของแต่ละครัวเรือนมีความเห็นตรงกันว่า ระดับความสำเร็จในการนำนโยบายส่งเสริมและรักษา

คุณภาพสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยยุทธศาสตร์ที่ 6 : การพัฒนาคนและสังคม ให้มีสำนึกรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม มีระดับความสำเร็จสูงสุด โดยมีด้านผลผลิตของนโยบายเป็นประเด็นตัวชี้วัดความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติที่ได้ค่าคะแนนสูงสุด สำหรับผลการศึกษาเชิงคุณภาพพบว่า ระดับความสำเร็จในการนำนโยบายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติ ยังไม่ดีเท่าที่ควร และจำเป็นอย่างยิ่งที่แต่ละ อบต.จะต้องเร่งพัฒนาให้มีประสิทธิภาพเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากจำนวนภารกิจมีจำนวนมาก ไม่สอดคล้องกับงบประมาณ และความไม่พร้อมในการดำเนินงานด้านต่างๆ ที่แตกต่างกันไป

5.2 ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการนำนโยบายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติของ อบต. ในจังหวัดสมุทรสาคร

5.2.1 ด้านวัฒนธรรมองค์การ ผลการศึกษาเชิงปริมาณพบว่า วัฒนธรรมองค์การแบบเทพอธิ นำส่งผลต่อการนำนโยบายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติของ อบต. มากที่สุด สำหรับผลการศึกษาเชิงคุณภาพพบว่า การดำเนินกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากทุกฝ่ายจึงจะประสบความสำเร็จ การทำงานเป็นทีมจะทำให้เจ้าหน้าที่ของแต่ละฝ่ายมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อร่วมกันปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ การปรึกษาหารือจะช่วยให้เกิดความไว้วางใจ รวมถึง การแลกเปลี่ยนข้อมูลจะช่วยให้การดำเนินงานมีคุณภาพและประสบความสำเร็จเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ วัฒนธรรมองค์การ ในรูปแบบอื่นๆ มีความสำคัญ และควรเลือกนำมาใช้ให้เหมาะกับแต่ละโครงการ และบริบทของแต่ละพื้นที่ ซึ่งจะช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้การนำนโยบายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติประสบความสำเร็จสูงสุด

5.2.2 ด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ ผลการศึกษาเชิงปริมาณพบว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติขั้นตอนการระดมพลังส่งผลต่อการนำนโยบายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติของ อบต. มากที่สุด สำหรับผลการศึกษาเชิงคุณภาพพบว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ ในขั้นตอนระดมพลังจะช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จในการนำนโยบายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติได้สูงสุด เนื่องจากเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการทั้งหมด ประกอบกับการดำเนินงานในด้านสิ่งแวดล้อมเป็นงานใหญ่ที่ส่งผลกระทบต่อภาคส่วนต่างๆ จำนวนมาก และที่สำคัญจะต้องได้รับการยอมรับและความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง การดำเนินงานจึงจะประสบความสำเร็จ

5.2.3 ด้านทรัพยากรทางการบริหาร ผลการศึกษาเชิงปริมาณพบว่า ทรัพยากรทางการบริหารด้านเงินทุนหรืองบประมาณส่งผลต่อการนำนโยบายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติของ อบต. มากที่สุด สำหรับผลการศึกษาเชิงคุณภาพพบว่า ทรัพยากรทางการบริหารทุกด้าน

เป็นปัจจัยที่จะช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จในการนำนโยบายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติทั้งสิ้น โดยการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมจำเป็นต้องใช้งบประมาณที่มากเพียงพอ

5.2.4 ด้านโครงสร้างองค์การ ผลการศึกษาเชิงปริมาณพบว่า โครงสร้างองค์การในรูปแบบโครงสร้างเฉพาะกิจ/เน้นนวัตกรรมส่งผลต่อการนำนโยบายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติของ อบต.มากที่สุด สำหรับผลการศึกษาเชิงคุณภาพพบว่า การดำเนินกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม หน่วยงานระดับปฏิบัติจำเป็นต้องโครงสร้างการทำงานที่ช่วยให้การดำเนินงานมีความคล่องตัว สะดวก รวดเร็ว และมีการทำงานร่วมกันของฝ่ายต่างๆ ซึ่งการดำเนินการกิจด้านสิ่งแวดล้อมจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบ และวิธีการในการดำเนินงานอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้มีความคล่องตัว สามารถแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชนให้ได้มากที่สุด

5.2.3 ด้านภาวะผู้นำ ผลการศึกษาเชิงปริมาณพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารในลักษณะการสร้างบารมีจะส่งผลต่อการนำนโยบายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติของ อบต.มากที่สุด สำหรับผลการศึกษาเชิงคุณภาพพบว่า วิสัยทัศน์ของผู้บริหารมีความสำคัญและส่งผลต่อการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่เป็นอย่างมาก ถ้าผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน แน่วแน่ ไม่เปลี่ยนแปลง และสามารถถ่ายทอดมายังเจ้าหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์ การดำเนินกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวกับส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมก็จะง่ายขึ้น ถูกต้อง ตรงประเด็น และมีโอกาสประสบความสำเร็จเพิ่มมากขึ้น

5.2.4 ด้านการบริหารงานภาครัฐแบบเครือข่าย ผลการศึกษาเชิงปริมาณพบว่า การบริหารงานภาครัฐแบบเครือข่ายในรูปแบบเครือข่ายร่วมปฏิบัติการส่งผลต่อการนำนโยบายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติของ อบต.มากที่สุด สำหรับผลการศึกษาเชิงคุณภาพพบว่า การบริหารงานภาครัฐแบบเครือข่ายจะช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จในการนำนโยบายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติได้สูงขึ้น ซึ่งแต่ละรูปแบบก็จะเหมาะกับการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันไป

5.3 ปัญหาและอุปสรรคในการนำนโยบายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติของ อบต. ในจังหวัดสมุทรสาคร สรุปได้ว่า ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาใหญ่ของจังหวัดสมุทรสาครที่สั่งสมมาอย่างต่อเนื่องและยาวนาน และได้ขยายตัวและทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น และส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างมาก ซึ่งสาเหตุสำคัญที่ขัดขวางหรือส่งผลกระทบต่อ การนำนโยบายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติมีหลายประการ ได้แก่ (1) การขาดจิตสำนึกสาธารณะในการอนุรักษ์และให้ความร่วมมือในการดำเนินงานของทั้งภาคประชาชน และ

ผู้ประกอบการ (2) ปัญหาทางด้านนโยบาย ทั้งในส่วนของผู้มีอำนาจในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม ขาดความเข้าใจถึงวิธีการแก้ไขปัญหาล้างแวดล้อมอย่างเป็นระบบ การที่ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญ และจริงจังกับการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมเท่าที่ควร และไม่สามารถจัดลำดับความสำคัญและเร่งด่วนของปัญหาในพื้นที่ที่ควรได้รับการแก้ไขได้ รวมถึงการขาดทรัพยากรต่างๆในการดำเนินงานตามนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมที่ได้กำหนดไว้ (3) ปัญหาด้านการบริหารจัดการ อาทิ การใช้วิธีการบริหารที่ไม่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และความต้องการของประชาชน ยังไม่มีการจัดโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มีฝ่ายที่เข้ามาดูแลเรื่องนี้โดยเฉพาะ การขาดเครื่องมือและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาล้างแวดล้อม ขาดการวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหาล้างแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนขาดการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

5.4 แนวทางที่เหมาะสม เพื่อเสริมสร้างความสำเร็จในการนำนโยบายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติของ อบต. ในจังหวัดสมุทรสาครสรุปได้ว่า อบต.แต่ละแห่งควรที่จะ (1) เร่งสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนและทุกฝ่ายในท้องถิ่นของตนตระหนักถึงปัญหาและการเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ควรส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีความร่วมมือนอกกิจกรรมต่างๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลและหน่วยงานภาครัฐจัดขึ้นดำเนินการแก้ไขปัญหาด้าน (2) เร่งเสริมสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนให้เกิดขึ้นในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมพร้อมทั้งแสวงหาแนวทางในการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ แบบบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานราชการที่ (3) มีการเตรียมความพร้อมในทุกด้านที่จะช่วยสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น ด้านบุคลากร การจัดสรรงบประมาณ เพื่อสนับสนุนด้านอุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆที่จำเป็น และเหมาะสมต่อการดำเนินการตามภารกิจ (4) ให้ความสำคัญและส่งเสริมให้มีการจัดตั้งเครือข่ายท้องถิ่นที่ตระหนักถึงความสำคัญของการแก้ไขปัญหาล้างแวดล้อม มีความรู้ความสามารถ และเข้าใจในแนวทางการแก้ไขปัญหาล้างแวดล้อมอย่างแท้จริง เพื่อเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม ช่วยประสานงาน และติดตามการดำเนินการตามแนวทางการแก้ปัญหาล้างแวดล้อมให้เป็นไปตามเป้าหมาย และ(5) จัดทำกิจกรรมประชาสัมพันธ์ และให้ข้อมูลแก่ผู้มีส่วนได้เสียอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อการดำเนินงานของแต่ละโครงการ

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 ความสำเร็จในการนำนโยบายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีภารกิจที่จะต้องรับผิดชอบหลายด้าน ทำให้การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมอยู่เป็นลำดับท้ายๆ เนื่องจากต้องใช้ระยะเวลาและความต่อเนื่องในการดำเนินงาน รวมถึงความไม่พร้อมในหลายๆ ด้านซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของจินตนา สิงห์เทพ (2540) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการนำนโยบายการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไปปฏิบัติ ศึกษากรณีจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยพบว่า ความสามารถในการบรรลุได้ตามแผนที่ตั้งไว้ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ และขาดความต่อเนื่องทำให้โครงการไม่แล้วเสร็จตามเป้าหมาย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Rosemary Oswald Mruma (2005) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การนำนโยบายสิ่งแวดล้อมแห่งชาติไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาเจ้าหน้าที่รัฐบาลท้องถิ่นใน คาเอส ซาลาม เมืองแทนซาเนีย โดยพบว่า การดำเนินการด้านนโยบายสิ่งแวดล้อมแห่งชาติยังคงมีความอ่อนแอ อันเนื่องมาจากโครงสร้างกรอบกฎหมายที่ไม่เหมาะสม และบุคลากรทางเทคนิคที่มีไม่เพียงพอ ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินการตามนโยบายสิ่งแวดล้อมแห่งชาตินั้นมีหลายประการ อาทิ ทรัพยากรทางการเงิน ทรัพยากรมนุษย์ เทคโนโลยี การทำความเข้าใจและการบังคับใช้ของเครื่องมือ นโยบายโครงสร้างการดำเนินงาน การประสานงานและการสื่อสารของชุมชน รวมถึงการมีส่วนร่วมและทัศนคติของชุมชนท้องถิ่นด้วย เป็นต้น

6.2 ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการนำนโยบายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

6.2.1 ด้านวัฒนธรรมองค์กร ผลการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมองค์กรแบบเทพีอาซีน่าจะช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จในการนำนโยบายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติได้มากที่สุด เนื่องจากต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากทุกฝ่ายจึงจะประสบผลสำเร็จ การทำงานเป็นทีมจะทำให้เจ้าหน้าที่ของแต่ละฝ่ายมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อร่วมกันปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ การปรึกษาหารือจะช่วยให้เกิดความไว้วางใจ การแลกเปลี่ยนข้อมูล อันจะช่วยให้การดำเนินงานมีคุณภาพและประสบความสำเร็จเพิ่มมากขึ้น ซึ่งผลการวิจัยจะสอดคล้องกับแนวคิดของ Charles Handy (1979, p. 20-22) ที่ได้กล่าวไว้ว่า วัฒนธรรมองค์กรแบบเน้นการทำงานเป็นทีมและการปรึกษาหารือ (Athena) จะมุ่งบูรณาการสมาชิกที่มีศักยภาพมาร่วมกันทำงานเป็นทีมโดยเป้าหมายร่วมกัน เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จขององค์กร ทำให้ระบบการทำงานจึงมีความยืดหยุ่นสูง และมีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา การบริหารงานจะมุ่งเน้นที่ความสามารถในการแก้ปัญหาไปตามสถานการณ์ ไม่ได้ทำเป็นแบบอย่างสำเร็จรูป

6.2.2 ด้านนโยบายขององค์กร ผลการวิจัยพบว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติในขั้นตอนการระดมพลังจะช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จในการนำนโยบายส่งเสริมและรักษา

คุณภาพสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติได้มากที่สุด เนื่องจากเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการทั้งหมด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Paul Berman (1978, p. 157 - 184) ที่ได้กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จนั้น ขั้นตอนการระดมพลัง เป็นการดำเนินงานในลำดับแรกที่ทุกองค์การจะต้องปฏิบัติให้เกิดขึ้น โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินงานจะต้องพิจารณารับนโยบายและสร้างความเห็นพ้องต้องกันให้เกิดขึ้นภายในหน่วยงาน แล้วจึงดำเนินการแสวงหาความสนับสนุนจากภาคส่วนต่างๆ

6.2.3 ด้านทรัพยากรทางการบริหาร ผลการวิจัยพบว่า เงินทุนหรืองบประมาณยังคงเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ดังนั้น อนาคตจะต้องมีการจัดเตรียมความพร้อมด้านเงินทุนหรืองบประมาณให้เพียงพอ และต้องมีระบบการใช้งบประมาณที่เหมาะสม เพื่อช่วยสนับสนุนให้การนำนโยบายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Jhon M. Nicholas (2004) ที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของงบประมาณและการเงินว่า เป็นปัจจัยที่ผู้บริหารจำเป็นต้องใช้ในการดำเนินงาน เพราะการบริหารการเงินที่ดีจะช่วยให้องค์การสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

6.2.4 ด้านโครงสร้างองค์การ ผลการวิจัยพบว่า โครงสร้างองค์การในรูปแบบโครงสร้างเฉพาะกิจ/เน้นนวัตกรรมจะสามารถตอบสนองต่อสภาพความเปลี่ยนแปลงได้ดี โดยทุกฝ่ายที่เข้ามาทำงานร่วมกันจะสามารถติดต่อประสานงานกันได้โดยตรง และช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จในการนำนโยบายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติได้มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Henry Mintzberg (1983, p. 157-279) ที่ได้กล่าวว่า โครงสร้างเฉพาะกิจ/เน้นนวัตกรรมที่มีพื้นฐานการประสานงานโดยใช้การสื่อสารทางตรงระหว่างเพื่อนร่วมงานเป็นหลัก มีการจัดโครงสร้างแบบเมทริกซ์ โครงสร้างมีความยืดหยุ่นและเปลี่ยนแปลงได้ง่ายตามสถานการณ์ มีความเป็นประชาธิปไตยสูง สามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6.2.5 ด้านภาวะผู้นำ ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำในลักษณะการสร้างบารมีเป็นพฤติกรรมที่ผู้บริหารมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตัวของเจ้าหน้าที่จะช่วยให้เกิดการยอมรับในอุดมการณ์ วิสัยทัศน์ และแนวทางการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง ซึ่งจะช่วยให้เจ้าหน้าที่มีทิศทางในการปฏิบัติงานตรงกัน รวมไปถึงช่วยสร้างความภาคภูมิใจในการปฏิบัติงานและเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตัวของเจ้าหน้าที่ต่อไปในอนาคต ดังนั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องมองภาพรวมของผลที่จะเกิดขึ้นให้ออก ต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล แล้ววางแผนจัดลำดับในการดำเนินงานออกมาให้เป็นขั้นตอนต่างๆ ที่ชัดเจน มีความสามารถในการระดมพลังและความร่วมมือจากทุกฝ่ายให้เข้ามาร่วมกันดำเนินงาน

ผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ Bernard M. Bass & Ronald E. Riggio (2006, p. 21 - 25) ที่ได้กล่าวว่า คุณลักษณะด้านการสร้างบารมีเป็นคุณลักษณะที่ผู้บริหารสามารถประพฤติตนเป็นแบบอย่างให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามในลักษณะที่เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงเป็นที่ยกย่อง เคารพ นับถือ ศรัทธา ไว้วางใจและทำให้ผู้ตามเกิดความภาคภูมิใจ และมุ่งมั่นที่จะพัฒนาความสามารถและศักยภาพของตนและหน่วยงานให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งจะช่วยสนับสนุนให้เกิดการพัฒนากระบวนการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมในระดับที่สูงขึ้นด้วย

6.2.6 ด้านการบริหารงานภาครัฐแบบเครือข่าย ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานภาครัฐแบบเครือข่ายในรูปแบบเครือข่ายร่วมปฏิบัติการที่มีการอาศัยความร่วมมือในการดำเนินงานของภาคส่วนต่างๆ อย่างเข้มแข็งและต่อเนื่องจะช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จในการนำนโยบายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติได้มากที่สุด เนื่องจากความสำเร็จจะขึ้นอยู่กับความร่วมมือ ความช่วยเหลือ และความรับผิดชอบในการดำเนินงานตามหน้าที่ที่รับผิดชอบของภาคส่วนต่างๆ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดของ Robert Agranoff (2006, p. 56 - 65) ที่ได้กล่าวถึงลักษณะของการบริหารงานภาครัฐแบบเครือข่ายที่เข้ามาทำงานพึ่งพากัน เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล หรือร่วมกันกำหนดนโยบาย และปฏิบัติตามนโยบายและแผนงานด้วยกันในรูปแบบเครือข่ายการทำงาน ว่าเป็นการบริหารงานเครือข่ายในลักษณะที่พันธมิตรเข้ามามีส่วนร่วมกันเพื่อปรับตัวให้เข้ากับหน่วยงานอื่น อาจจะทำางานร่วมกันอย่างเป็นทางการ ให้บริการสาธารณะแลกเปลี่ยนข้อมูลและเทคโนโลยีกัน พัฒนาศักยภาพและสามารถค้นพบโอกาสในการสร้างโครงการใหม่ ตกลงร่วมมือดำเนินการร่วมกัน

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในเชิงการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ (1) สร้างความเชื่อมั่นให้ประชาชนและภาคส่วนต่างๆ เพื่อดึงให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (2) ดำเนินกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมทั้ง 6 ด้านอย่างเป็นระบบ และดำเนินการให้ครบถ้วนในทุกด้านอย่างจริงจังและต่อเนื่อง (3) ดำเนินการตามประเด็นตัวชี้วัดด้านต่างๆ โดยคำนึงถึงบริบท ความพร้อม และสภาพแวดล้อมของแต่ละพื้นที่เป็นหลัก (4) ให้ความสำคัญกับการติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงานของกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อควบคุมและร่วมกันวางแผนแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง (5) สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นการทำงานเป็นทีมและการปรึกษาหารือร่วมกันให้เกิดขึ้นในการดำเนินงาน (6) แสวงหาวิธีการที่เหมาะสมในการทำความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่ทุกฝ่าย และสนับสนุนภาคส่วนต่างๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (7) จัดเตรียมความพร้อมในทรัพยากรทางการบริหารทุกๆ ด้านให้เพียงพอที่จะการดำเนินกิจกรรม (8)

ผลักดันให้เกิดลักษณะโครงสร้างในการทำงานที่มุ่งเน้นการทำงานเป็นทีมและการปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างฝ่ายต่างๆ (9) พัฒนาผู้บริหารให้มีวิสัยทัศน์และสามารถถ่ายทอดหรือสร้างเชื่อมั่นให้กับเจ้าหน้าที่ว่า การดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมมีประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง และ (10) มีการพัฒนาระบบการบริหารงานภาครัฐแบบเครือข่ายให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุนให้การดำเนินกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

7.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป ประกอบด้วย (1) ควรมีการศึกษาเรื่องเดียวกันนี้ในมิติอื่นๆ เช่น การศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการนำนโยบายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติของหน่วยงานส่วนท้องถิ่นในระดับอื่นๆ อาทิ เทศบาลตำบล หรือองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นต้น (2) ควรมีการศึกษาแนวทางการเสริมสร้างความสำเร็จในการนำนโยบายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันตามภารกิจที่มีบริบทและสภาพพื้นที่เกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน และ (3) ควรมีการศึกษาเรื่องในทำนองเดียวกันนี้ สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอื่นๆ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ มาเปรียบเทียบและเสนอแนวคิดในการศึกษาเชิงลึกต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จินตนา สิงหเทพ. (2540). การศึกษาการนำนโยบายการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติ ศึกษากรณีจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร. (2555). ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในจังหวัดสมุทรสาคร. สมุทรสาคร: เอกสารแจกประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการจัดทำแผนการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัดสมุทรสาคร พ.ศ. 2555-2559.
- สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2554). นโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: http://www.onep.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=2756&Itemid=166. (2556, 20 มกราคม).
- สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2555). แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2555-2559. กรุงเทพฯ: กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

- สำนักข่าวสมุทรสาร. (2012). สมุทรสารเดินหน้าแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมจริงจัง (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://csrnewsonline.com>. (2556, 20 มกราคม).
- Agranoff, Robert. (2006). Inside Collaborative Networks: Ten Lessons for Public Managers. *Public Administration Review*, Special Issue, (pp. 56-65).
- Bass, Bernard M. & Riggio, Ronald E. (2006). *Transformational Leadership* (2nd ed). New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Berman, Paul. (1978). The Study of Macro and Micro Implementation. In *Public Policy*. V. 26(2) (pp. 157-184).
- Bingham, Lisa B., Nabatchi, Tina & O'Leary, Rosemary. (2005). New Governance : Practices and Processes for Stakeholder and Citizen Participation in the Work of Government. *Public Administration Review*, 65(5), (pp. 547-558).
- Handy, Charles B. (1979). *God of Management : The Changing Work of Organizations* (4 th ed). New York: Oxford University Press.
- Jhon M. Nicholas. (2004). *Project Management for Business and Engineering*, Second Edition: Principles and Practice. UK: Butterworth-Heinemann.
- Mintzberge, Henry. (1983). *Structure in Five*. New Jersey: Prentice Hall.